

сенімді | надежное
сақтандыру | страхование

«МҰНАЙ САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2025 жылғы "07" сәуірден бастап күші жойылған ережелер

ҚҰРЫЛЫС-МОНТАЖ ЖҰМЫСТАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

**«Мұнай сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесімен бекітілген**

**2023 жылғы «31» қазан № 02-01/27 хаттама
Күшіне енген күн «13» қараша 2023 ж.**

Семей қ.

МАЗМҰНЫ:

ЕРЕЖЕЛЕРІ	1
ҚҰРЫЛЫС-МОНТАЖ ЖҰМЫСТАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ	1
1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ	3
3. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ	4
4. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ	4
5. ФРАНШИЗА	5
6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА ЖАТҚЫЗЫЛМАЙТЫН НЕГІЗДЕР	5
7. ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ	7
8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ, ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ ТӘРТІБІ	8
9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	8
10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ТАРАПТАРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ	10
11. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ	10
12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ	11
13. СУБРОГАЦИЯ	13
14. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ	13
15. ДАУЛАРДЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ	13
16. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР	13

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. Осы "Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ-ның Құрылыс және (немесе) монтаждау жұмыстарын ерікті сақтандыру Ережелері (бұдан әрі – Ережелер) Қазақстан Республикасының заңнамасына, "Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ-ның (бұдан әрі-Сақтандырушы) ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді және сақтандыру шарттарын, құрылыс және құрылыс компанияларын ерікті сақтандыру шартын жасасу(немесе) үшінші тұлғалар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілікті қоса алғанда, құрылыс және (немесе) монтаждау жұмыстарын ерікті сақтандыру шарты (бұдан әрі бірлесіп немесе жеке – сақтандыру шарты), сүйемелдеу және орындау тәртібін реттейді.
- 1.2. Сақтандыру Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес Сақтандырушы мен Сақтанушы арасында жасалатын сақтандыру шарты негізінде жүзеге асырылады.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) салынып жатқан объектіні, құрылыс және (немесе) монтаждау жабдығын, техниканы, материалдарды, құрылыс, монтаждау нысанасы болып табылатын және құрылыс алаңында пайдаланылатын басқа да мүлікті иеленуге, пайдалануға және оған билік етуге, құрылыс, монтаждау және (немесе) іске қосу-баптау жұмыстарын жүзеге асыру кезінде, сондай-ақ кепілдік қызмет көрсету кезеңінде үшінші тұлғалардың денсаулығы, сондай-ақ сақтанушының (сақтандырылушының) мүлікке, өмірге келтірілген зиянды өтеуіне байланысты мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.
- 2.2. Егер осы Ережелерге сәйкес сақтандыру шартында өзгесі көзделмесе төменгілер сақтандыруға жатады:
- 2.2.1. құрылыс материалдары мен конструкцияларын, жалақы шығындарын, тасымалдау шығындарын, кедендік алымдар мен баждарды, сондай-ақ құрылыс элементтерін, тапсырыс беруші жеткізетін материалдарды қоса алғанда, құрылыс жұмыстары;
- 2.2.2. монтаждау жұмыстары, оның ішінде монтаждау жабдықтары, жалақы шығындары, тасымалдау шығындары, кедендік баждар мен алымдар, сондай-ақ тапсырыс беруші ұсынатын материалдар, жабдықтар мен қызметтер;
- 2.2.3. сақтандыру шартына сақтандырылған мүліктің тізімінде көрсетілетін құрылыс алаңының жабдығы (уақытша ғимараттар мен құрылыстар, қойма үй-жайлары, құрылыс ормандары, инженерлік коммуникациялар, машиналар, олардың қосалқы бөлшектері, Құрылыс және/немесе монтаждау нысанасы болып табылатын және сақтандыру шартында көрсетілген құрылыс алаңында орналасқан материалдар мен басқа да мүлік);
- 2.2.4. Сақтандыру шартында көрсетілген аумақты сақтандыру жағдайы нәтижесінде зардап шеккен мүліктің сынықтарынан (қалдықтарынан) тазарту жөніндегі шығыстар. Мұндай шығыстар деп құрылыс алаңының аумағын қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуге жарамды күйге келтіру үшін сақтандыру жағдайынан кейін жүзеге асырылуы тиіс шығындар танылады. Аумақты тазарту бойынша шығыстар жалпы сақтандыру сомасының 10% - нан аспайтын мөлшерде жабылады.
- 2.2.5. Осы Ережелердің 2.2.3-тармағында көрсетілген объектілерді қоспағанда, құрылыс алаңында немесе оған тікелей жақын орналасқан, тапсырыс берушіге немесе мердігерге тиесілі объектілер;
- 2.2.6. құрылыс машиналары мен жабдықтары: сақтандыру шартына сақтандырылған мүлік тізімінде көрсетілген жер қазу техникасы мен жабдықтары (бульдозерлер, экскаваторлар және т.б.), жол-құрылыс техникасы (скреперлер, роликтер, асфальт төсегіштер және т. б.).
- 2.3. Тараптардың қосымша келісімі бойынша сонымен бірге сақтандыруға жатады:
- 2.3.1. Сақтанушының осы Ережелерге өтініш-сауалнамада баяндалған шарттарға сәйкес үшінші тұлғалардың өміріне және/немесе денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілігі;
- 2.3.2. осы Ережелерге сауалнамаға өтініште баяндалған шарттарға сәйкес іске қосылғаннан кейінгі кепілдік міндеттемелер.
- 2.4. Сақтандырушы бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз ету және Сақтанушыға сақтандырудың неғұрлым тиімді шарттарын ұсыну мақсатында сақтандыру объектілерінің тізбесіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуі мүмкін.
- 2.5. Сақтандыру аумағы-егер сақтандыру Шартында өзгеше көзделмесе, құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізу орны.

3. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ

- 3.1. Сақтандыру сомасы-сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін қаражат сомасы.
- 3.2. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, онда құрылыс және (немесе) монтаждау жұмыстарын сақтандыру бойынша сақтандыру сомасы келесілерге белгіленеді:
1. құрылыс жұмыстары үшін-материалдың құнын, жалақыны, тасымалдау шығындарын, кедендік баждарды, алымдарды, сондай-ақ тапсырыс беруші өз есебінен жеткізетін материал мен құрылыс элементтерінің құнын қоса алғанда, құрылыс жұмыстары аяқталған кезде олардың толық сметалық құны мөлшерінде;
 2. монтаждау жұмыстары үшін-монтаждау жабдығының құнын, тасымалдау жөніндегі шығыстарды, кедендік баждарды, алымдар мен монтаждау жөніндегі шығыстарды қоса алғанда, монтаждау аяқталғаннан кейін әрбір монтаждау объектісінің толық сметалық құны мөлшерінде;
 3. құрылыс алаңының жабдығы үшін-мақсаты мен технологиялық сипаттамалары бойынша ұқсас жаңа машиналарды, құрылыс алаңының жабдықтарын, тозу салдарынан осы объектілердің құны азайтылған соманы шегергенде, құрылыс алаңындағы басқа да объектілерді сатып алу құны мөлшерінде;
 4. құрылыс техникасы үшін-тозу салдарынан осы объектілердің құны азайтылған соманы шегергенде, мақсаты мен технологиялық сипаттамалары бойынша ұқсас техниканы сатып алу құны мөлшерінде;
 5. аумақты тазарту жөніндегі шығыстар үшін-техниканы, қажетті материалдарды пайдалануды және қызметкерлердің жалақысына қосымша шығындарды қоса алғанда, аумақты тазартуға арналған шығыстар мөлшерінде, бірақ сақтандыру сомасының 10% - нан аспайтын мөлшерде;
 6. үшінші тұлғалар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілік үшін-сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтанушы (сақтандырылушы) мәлімдеген сома мөлшерінде;
 7. іске қосылғаннан кейінгі кепілдік міндеттемелері үшін – осы құнды растайтын құжаттар негізінде материалдардың құнын, жалақыны, тасымалдау жөніндегі шығыстарды, кедендік баждар мен алымдарды қоса алғанда, барлық құрылыс және (немесе) монтаждау жұмыстары аяқталғаннан кейін құрылыс және (немесе) монтаждау объектісінің құны мөлшерінде.
- 3.3. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру Шартын жасасу кезінде Сақтандырушының жауапкершілік лимиттері белгіленуі мүмкін, оның ішінде:
1. мүліктің жекелеген түрлері;
 2. жеке сақтандыру тәуекелдері;
 3. сақтандыру жағдайы басталған кезде өтелетін шығыстардың жекелеген түрлері.
- 3.4. Егер сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы сақтандыру объектісінің нақты құнынан асып кетсе, сақтандыру шарты жасалған күнгі сақтандыру объектісінің нақты құнынан асатын бөлігінде сақтандыру жарамсыз болып табылады.
- 3.5. Егер сақтандыру шартында белгіленген бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасы сақтандыру жағдайы басталған сәттегі сақтандыру объектісінің нақты құнынан аз болса, онда сақтандыру төлемі сақтандыру сомасының сақтандыру объектісінің нақты құнына қатынасына барабар жүргізіледі.

4. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

- 4.1. Сақтандыру сыйлықақысы-сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы.
- 4.2. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығына және ықтимал залалдың шамасына, оның ішінде алдыңғы сақтандыру нәтижесіне әсер ететін сақтандыру тәуекелі факторларына байланысты әрбір сақтандыру объектісі бойынша сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.
- 4.3. Сақтандыру сыйлықақысы біржолғы немесе бөліп төлеу арқылы, қолма-қол ақшасыз төлеммен немесе қолма-қол ақшамен (Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтай отырып) төленеді.
- 4.4. Сақтандыру сыйлықақысы ақшаны Сақтандырушының банктік шотына немесе қолма-қол ақшаны Сақтандырушының кассасына аудару арқылы төленеді. Егер сақтандыру шартында

өзгеше көзделмесе, Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын/бірінші сақтандыру жарнасын төлеу міндеті Тараптардың уәкілетті өкілдері сақтандыру шартына қол қойған күннен бастап туындайды.

4.5. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе (Тараптардың өзге шарт туралы жазбаша келісімі болмаған жағдайда), Сақтанушы сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (кезекті сақтандыру жарнасын) уақтылы төлемеген жағдайда Сақтандырушының:

1. сақтандыру сыйлықақысы (кезекті сақтандыру жарнасы) төленбеген күннен бастап сақтандыру Шартын біржақты тәртіппен бұзу құқығы бар;
2. егер сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға енгізілуі кешіктірілген сақтандыру сыйлықақысы (кезекті сақтандыру жарнасы) төленгенге дейін орын алса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартады.

5. ФРАНШИЗА

- 5.1. Франшиза - сақтандырушы төлемейтін залалдың бір бөлігі.
- 5.2. Франшиза, әдетте, бір сақтандыру жағдайы бойынша барлық талаптарға қатысты белгіленеді.
- 5.3. Франшиза шартты және шартсыз болуы мүмкін.
- 5.4. Шартсыз:
- 5.4.1. франшизаның белгіленген мөлшерінен аз немесе оған тең залал өтелмейді;
- 5.4.2. франшиза мөлшерінен асатын залал залалдың толық сомасы мен франшизаның белгіленген мөлшері арасындағы айырма мөлшерінде өтеледі.
- 5.5. Франшиза сақтандыру сомасының пайызымен немесе нақты ақшалай сомамен белгіленеді. Шегерім мөлшері сақтандыру Шартында белгіленеді.

6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА ЖАТҚЫЗЫЛМАЙТЫН НЕГІЗДЕР

- 6.1. Сақтандыру жағдайы сақтандыру шартында көзделген болған оқиға болып табылады, оның басталуымен сақтандырушының сақтанушыға (пайда алушыға), үшінші тұлғаларға сақтандыру төлемін жүргізу міндеті туындайды.
- 6.2. Сақтандыру жағдайы оның пайда болу ықтималдығы мен кездейсоқтық белгілеріне ие болуы керек (Сақтанушы немесе оның өкілдері не уақтылы көздей алмады, не құрылыс саласындағы әдеттегі тәжірибе болып табылатын кәсіби білім негізінде оларды көздей алмады).
- 6.3. Осы Ережелерге сәйкес сақтандырушы Ереженің 6.7, 6.8., 6.9 тармақтарында айтылған жағдайларды қоспағанда, сақтандырылған объектінің кез келген байқаусызда және кенеттен материалдық әсерден қаза табуы және/немесе зақымдануы нәтижесінде туындаған "барлық тәуекелдер үшін жауапкершілікпен" Сақтанушыға залалды (тікелей залалды) өтейді.
- 6.4. Сақтанушы немесе оның өкілдері уақтылы көздей алмаған немесе құрылыс саласында кең таралған тәжірибе болып табылатын кәсіби білім негізінде оларды көздей алмайтын материалдық әсерлер күтпеген және кенеттен болып табылады.
- 6.5. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру мынадай тәуекелдерден жүзеге асырылады:
 - 6.5.1. өрт, жарылыс, найзағайдың түсуі, ұшу аппараттарының құлауы;
 - 6.5.2. торнадо, дауыл, боран, тайфун;
 - 6.5.3. қар көшкіні, сел;
 - 6.5.4. су тасқыны, қардың еруі, жаңбыр;
 - 6.5.5. топырақтың опырылуы, көшкін, топырақтың шөгуі, жер асты суларымен су басу;
 - 6.5.6. жер сілкінісі;
 - 6.5.7. үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері, оның ішінде ұрлау;
 - 6.5.8. инженерлік желілердің апаты (су құбыры, кәріз, жылумен жабдықтау, электрмен жабдықтау);
 - 6.5.9. орнату кезіндегі қателер;
 - 6.5.10. объектінің, оның ішінде опырылуы немесе құлаған бөліктерінің құлауы немесе зақымдануы;
 - 6.5.11. осы Ережелермен немесе сақтандыру Шартымен алып тасталмаған сақтандыру аумағындағы кез келген басқа кенеттен және күтпеген оқиғалар.
- 6.6. Тараптардың қосымша келісімі бойынша сонымен бірге сақтандыруға жатады:
 - 6.6.1. Құрылыс-монтаждау, іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу кезінде және іске қосудан кейінгі кепілдік міндеттемелер кезеңінде үшінші тұлғалардың өміріне/денсаулығына және/немесе

мүлкіне зиян келтіргені үшін сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген азаматтық-құқықтық жауапкершілігі.

- 6.6.2. Төменгілер салдарынан келтірілген залалдарға байланысты, Сақтанушының іске қосудан кейінге кепілдік міндеттемелері:
 - 6.6.2.1. кепілдік пайдалану кезеңінде анықталған құрылыс-монтаждау және іске қосу-реттеу операцияларын жүргізу кезінде жіберілген кемшіліктер;
 - 6.6.2.2. Сақтанушының кепілдік міндеттемелерін орындауы кезінде жіберілген кемшіліктер.
- 6.6.3. Егер сақтандыру пайдасына жасалған тұлғалар осы сақтандыру объектілерін қолданыстағы нормативтер мен ережелерге сәйкес қажетті шикізатпен және материалдармен қамтамасыз етуді қамтамасыз еткен жағдайда, құрылыс-монтаждау жұмыстары аяқталған сәтте құрылыс-монтаждау алаңындағы ғимараттар, машиналық және өзге де жабдықтар (бұл сақтандыру шартында айтылады) сақтандыруға жатады.
- 6.6.4. Құрылыс алаңында немесе оған тікелей жақын орналасқан, Тапсырыс берушіге тиесілі объектілер.
- 6.6.5. Құрылыс машиналары мен жабдықтары: жер қазу техникасы мен жабдықтары (бульдозерлер, экскаваторлар және т.б.), жол-құрылыс техникасы (скреперлер, роликтер, асфальт төсеушілер және т. б.), құрылыс объектісіне бекітілген құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізуге арналған құрылыс техникасы мен жабдықтары (крандар, көтергіштер, бетон-ерітінді араластырғыштар және т. б.).
- 6.7. **төменгілер салдарынан туындаған залал өтелуге жатпайды:**
 - 6.7.1. ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың әсері;
 - 6.7.2. соғыс қимылдары;
 - 6.7.3. террористік актілер, диверсиялық қызмет;
 - 6.7.4. азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.
 - 6.7.5. мемлекеттік органдардың өкімі бойынша сақтандырылған мүлікті алып қою, тәркілеу, реквизициялау, тыйым салу немесе жою;
 - 6.7.6. сақтандыру шарты жасалған кезге дейін сақтандыру аумағын, дүлей зілзала аймағын сақтандыру шарты жасалғанға дейін хабарланған кезде дүлей зілзалалар;
 - 6.7.7. Сақтанушының (сақтандырылушының), олардың өкілетті өкілдерінің қасақана әрекеттерін немесе әрекетсіздігін, оларды ұйымдастыруға және өткізуге жауапты адамдардың құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүзеге асыру нормалары мен қағидаларын бұзуын;
 - 6.7.8. газ баллондарының, газ қондырғыларының жарылуы;
 - 6.7.9. егер құлау сақтандыру жағдайынан туындамаса, құрылыстардың немесе олардың бір бөлігінің құлауы
 - 6.7.10. жұмыстарды толық немесе ішінара тоқтату кезеңінде сақтандырылған мүліктің бүлінуі немесе жойылуы.
 - 6.7.11. "Жұмыстарды толық тоқтату кезеңі" деп белгісіз уақытқа құрылыс-монтаждау жұмыстарын қаржыландыруды тоқтату және аяқталмаған құрылыс объектілерін консервациялау түсініледі.
 - 6.7.12. "Жұмыстарды ішінара тоқтату кезеңі" деп қаржыландыруды, қайта жобалауды немесе басқа себептерді тоқтата тұруға байланысты құрылыс-монтаждау жұмыстарын уақытша (3 айға дейін) тоқтата тұру түсініледі;
 - 6.7.13. Сақтанушының сақтандырылған объектіні сақтау, пайдалану және оған қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды сақтамауы, сондай-ақ осы объектіні ол үшін арналғаннан өзге мақсаттарда пайдалануы;
 - 6.7.14. Сақтанушының (сақтандырылушының) өрт қауіпсіздігі қағидаларын, от қауіпті және жарылыс қауіпті заттар мен заттарды сақтау қағидаларын, жұмыстарды жүргізу қауіпсіздігін және өзге де осыған ұқсас талаптарды бұзуы;
 - 6.7.15. сақтандыру жағдайы кезінде немесе одан кейін мүлікті жымқыру немесе ұрлау;
 - 6.7.16. құрылыс объектісін жобалау кезінде жіберілген қателіктер;
 - 6.7.17. конструкциядағы қателер, материалдың ақаулары немесе құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізу кезінде жіберілген қателер. Алайда, бұл ерекшелік тек тікелей әсер ететін ақаулы материалдар мен заттармен шектеледі, бірақ материалдар мен жұмыстардағы осындай ақаулар нәтижесінде пайда болған дұрыс салынған объектілер мен заттарға келтірілген залалдың орнын толтыруды жоққа шығармайды;
 - 6.7.18. эксперименттік немесе зерттеу жұмыстары;
 - 6.7.19. пайдалану факторларының (тозу, таттану, тотығу, шірік, өздігінен жану) тұрақты әсерінен тікелей
 - 6.7.20. туындаған зақымдар;

- 6.7.21. иондаушы радиацияның немесе радиоактивті ластанудың әсері (ядролық отын, радиоактивті қалдықтар, ядролық отын қалдықтары);
- 6.7.22. егер сақтандыру шартында көзделмесе, құрамында радиоактивті заттар мен олардың компоненттері бар радиоактивті, улы, жарылыс қаупі бар немесе басқа мүлікті пайдалану;
- 6.7.23. егер сақтандыру жағдайы сақтанушының, алкогольдік, уытты немесе есірткілік мас күйіндегі сақтанушы қызметкерлерінің әрекеттері нәтижесінде пайда болса.
- 6.7.24. құрылыс-монтаждау жұмыстарын (көрсетілген қызметтерді) сапасыз немесе уақтылы орындамау, шарттарды бұзу немесе орындамау нәтижесінде сақтанушыға тұрақсыздық айыбын (айыппұлдарды, өсім пұлдарды) өтеу туралы талаптар қою;
- 6.7.25. Еңбек/шарттық қатынастарда Сақтанушымен тұратын адамдардың өміріне / денсаулығына зиян келтіру;
- 6.7.26. жоспарлардың, сызбалардың, фотосуреттердің, үлгілердің, макеттердің, бағалы қағаздардың, ақшаның, бухгалтерлік және басқа құжаттардың жоқ болуы, жойылуы, жоғалуы, бүлінуі;
- 6.7.27. сақтандыру шартын жасасу кезінде болған және сақтанушыға немесе оның өкілдеріне белгілі болған залалдар;
- 6.7.28. сақтандырылған мүлік өндіретін немесе өңдейтін жанар-жағармай материалдарының, салқындатқыш сұйықтықтардың және өзге де қосалқы материалдардың, өнімнің жойылуы немесе зақымдануы;
- 6.7.29. кез келген тұлғалар тек сақтандыру аумағы шегінде пайдалануға арналмаған көлік құралдарын пайдалануы тиіс.
- 6.7.30. Сақтандырумен мүліктің тауарлық түрінің жоғалуы, моральдық зиян, жоғалған пайда, Сақтанушының, пайда алушының және/немесе үшінші тұлғалардың жоғалуы (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы) өтелмейді;
- 6.8. Сақтандырушы сақтандыру жағдайының басталуына кінәлі адамнан тиісті өтем алған жағдайда сақтандырушы кез келген жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.
- 6.9. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асыру сақтандырушыны халықаралық не экономикалық санкцияларға, тыйымдарға және/немесе шектеулерге, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы заңнамалық нормалардың талаптарын сақтамауға және/немесе бұзуға ұшыратса, сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан толық босатылады.

7. ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

- 7.1. Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушының сақтандыру шартында көрсетілген қызметті жүзеге асыру мерзіміне, бірақ бір жылдан аспайтын мерзімге жасалады.
- 7.2. Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушының сақтандыру шартында көрсетілген жұмысты бастаған күнінен бастап, бірақ сақтандыру сыйлықақысы төленген күннен кейінгі күннен ерте емес күшіне енеді. Бұл ретте сақтандыру сыйлықақысын төлену күні Сақтандырушының банк шотына немесе кассасына қаражат түскен күн болып есептеледі.
- 7.3. Егер Сақтанушыға тәуелді емес себептер бойынша құрылыс жұмыстары уақытша тоқтатылса, шарттың қолданылуы да үш айдан аспайтын мерзімге тоқтатылады. Сақтандырушы Шарттың қолданылуын тоқтата тұру кезеңінде туындаған залалды өтемейді.
- 7.4. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуы шарттың қолданылу мерзімінің соңғы күнінде тоқтатылады.
- 7.5. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру Шарты Тараптардың бірі бұл туралы сақтандыру шарты бұзылған және сақтандыру сыйлықақысы төленген күнге дейін күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын хабарлаған жағдайда келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін.
- 7.6. Шарттың қолданылу кезеңінде сақтандыру қорғаудың қолданылуы, егер қондырғының бір бөлігі не бір немесе бірнеше машина сынақтан өткен (өткізілген) жағдайда, құрылыс аяқталған объектіні тапсыру - қабылдау актісіне қол қойылған сәттен бастап, сондай-ақ қондырғының немесе машинаның (машиналардың) тиісті бөлігі бойынша қабылданған немесе пайдалануға берілген сақтандырылған объектілер бойынша тоқтатылады, не егер шартта өзгеше көзделмесе, пайдалануға енгізіледі. Осы тармақ іске қосылғаннан кейінгі кепілдік міндеттемелерін сақтандыру туралы ерекше келісім жасалған жағдайлардан басқа кезде қолданылады.
- 7.7. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізу орны сақтандыру аумағы болып саналады.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ, ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ ТӘРТІБІ

- 8.1. Сақтандыру шарты Сақтанушының сақтандыруға жазбаша өтініші негізінде жасалады.
- 8.2. Сақтандыру шартын жасасуға өтініш нысанын (бұдан әрі-өтініш) Сақтандырушы белгілейді.
- 8.3. Шарт жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін қажетті барлық ақпарат пен құжаттарды беруге міндетті.
- 8.4. Осы сақтандыру Ережелеріне сәйкес жасалған сақтандыру Шарты бойынша, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандырушы ғимараттар мен құрылыстарды салу және/немесе жабдықтарды монтаждау уақытына сақтандыру қорғанысын ұсынады.
- 8.5. Сақтанушылар Сақтандырушымен үшінші тұлғалардың (пайда алушылардың) пайдасына мүліктік мүдделерін сақтандыру туралы шарттар жасасуға құқылы. Сақтанушының немесе пайда алушының сақтандырылған мүлікті сақтауға мүддесі болмаған кезде жасалған сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, ол жасалған кезден бастап Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен жарамсыз деп танылады.
- 8.6. Сақтандыру шартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар оларды жазбаша ресімдеген және тараптардың уәкілетті өкілдері қол қойған жағдайда заңды күшіне ие болады.
- 8.7. Сақтандыру шартының қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:
 - 8.7.1. әрекет ету мерзімі аяқталса;
 - 8.7.2. Сақтандырушының сақтандыру сомасының толық мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруы;
 - 8.7.3. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында айқындалған тәртіппен Сақтанушыны тарату;
 - 8.7.4. соттың сақтандыру шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдауы;
 - 8.7.5. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа жағдайларда.
- 8.8. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, сақтандыру Шарты келесі жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:
 - 8.8.1. сақтандыру объектісінің болмысы жоқ болса;
 - 8.8.2. осы қызметке байланысты өзінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандырған Сақтанушының белгіленген тәртіппен қызметін тоқтатуы;
 - 8.8.3. сақтандыру жағдайының туындау мүмкіндігі жойылып, сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан басқа жағдайларда тоқтаған кезде.
 - 8.8.4. Көрсетілген жағдайларда шарт шартты тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап екінші Тарапты дереу хабардар етуге тиіс.
- 8.9. Егер сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы сақтандыру шартын тоқтатудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын бұл туралы Сақтандырушыға хабарлай отырып, кез келген уақытта сақтандыру шартынан бас тартуға құқылы.
- 8.10. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген шарттар бойынша Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға шарттың қолданылу мерзімі аяқталмаған кезеңі үшін өзі төлеген сақтандыру сыйлықақыларын сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 30% мөлшерінде іс жүргізуге жұмсалған шығыстарды шегергенде, сондай-ақ сақтандыру шарты бойынша осы сақтандыру объектісіне қатысты сақтандыру төлемдерін шегергендегі мөлшерде қайтарады.
- 8.11. Егер осы Ережелердің 8.9-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтанушының талабы бойынша сақтандыру Шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақылары қайтаруға жатпайды.
- 8.12. Сақтандыру шартында бұрын көрсетілген жұмыс аяқталған жағдайда сақтандыру сыйлықақысы қайтарылуға жатпайды.

9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

- 9.1. **Сақтандырушы міндеттері:**
 - 9.1.1. Сақтанушыны сақтандыру Ережелерімен таныстыру;

- 9.1.2. Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асырудан жазбаша дәлелді бас тартуды жіберу;
- 9.1.3. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтанушы және оның мүлдіктік жағдайы туралы мәліметтерді жария етпеу;
- 9.1.4. Сақтанушыға сақтандыру жағдайында шығындарды азайту үшін жұмсаған шығындарын өтеу;
- 9.1.5. сақтандыру шартында немесе Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да әрекеттерді жасау.
- 9.1.6. Сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленуші (пайда алушы) не олардың өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оларды сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімде жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету;
- 9.1.7. сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген сәттен бастап күнтізбелік 60 күн өткеннен кейін сақтанушыға/пайда алушыға құжаттарды сақтандырушыға беру қажеттігі туралы еске сала отырып, электрондық мекенжайға (немесе өтініште көрсетілген мекенжай бойынша қолма-қол) хат жіберу әдісімен тиісті түрде хабардар ету.
- 9.2. **Сақтанушы міндеттері:**
- 9.2.1. сақтандыру Шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеу;
- 9.2.2. сақтандыру Шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлау;
- 9.2.3. Шарт жасалған кезде және қолданылу кезеңінде сақтандырушыға осы сақтандыру объектісіне қатысты ұқсас тәуекелдер бойынша қолданыстағы / жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы хабарлау;
- 9.2.4. Сақтандырушыға құрылыс-монтаждау жұмыстарының ішінара немесе толық тоқтатылғаны туралы жазбаша нысанда хабарлау;
- 9.2.5. егер Шартта өзгеше көзделмесе, Сақтандырушыға (соңғысының талабы бойынша) талаптарды сотқа дейінгі немесе сот тәртібімен реттеу кезінде Сақтанушының өкілеттігін беру;
- 9.2.6. Сақтанушының құрылыс нормаларын, техника қауіпсіздігі ережелерін және сақтандыру Шартының талаптарын сақтауын тексеру үшін Сақтандырушыға қолжетімділік беру;
- 9.2.7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарын және дайындаушының ұсынымдарын сақтау;
- 9.2.8. сақтандырушының зақымданудың алдын алу бойынша барлық жазбаша ұсынымдарын сақтау;
- 9.2.9. сақтандыру шартында немесе Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да әрекеттерді жасау.
- 9.3. **Сақтандырушының құқықтары:**
- 9.3.1. сақтандыру Шартын жасасқанға дейін сақтандыруға жататын мүлдікті тексеру жүргізу;
- 9.3.2. сақтандыру Шартының қолданылу мерзімі ішінде сақтандыру тәуекелінің жай-күйін, оның сақтандыру Шартын жасасу кезінде Сақтанушы ұсынған мәліметтерге сәйкестігін тексеру;
- 9.3.3. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап ету;
- 9.3.4. оған ұсынылған ақпараттар мен құжаттарды тексеру;
- 9.3.5. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтау, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салулар жіберу;
- 9.3.6. Сақтанушының келісімімен сотта іс жүргізуді өзіне қабылдауға;
- 9.3.7. Заңда белгіленген тәртіппен Сақтанушыға қойылатын талаптардың мөлшеріне наразылық айту;
- 9.3.8. тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда сақтандыру Шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына барабар түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап ету; Егер Сақтанушы сақтандыру Шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы сақтандыру Шартында көзделген тәртіппен сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы;
- 9.3.9. аяқталған құрылыс объектілерін пайдалануға қабылдау жөніндегі комиссияның жұмысына қатысу;
- 9.3.10. Сақтанушының құрылыс нормаларын, техника қауіпсіздігі ережелерін және сақтандыру Шартының талаптарын сақтауын тексеру;
- 9.3.11. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін басқа да іс-әрекеттер жасау.

- 9.3.12. сақтандыру жағдайының басталу фактісін және осы Ережелердің 11-тарауында баяндалған залалдың мөлшерін растайтын құжаттар сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген кезден бастап 90 күнтізбелік күн өткен соң ұсынылмаған жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.
- 9.4. **Сақтанушының құқықтары:**
- 9.4.1. сақтандыру құпиялығын сақтау;
- 9.4.2. Сақтандырушыдан сақтандыру Шартының қолданылу ережелері мен тәртібін түсіндіруді талап ету;
- 9.4.3. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін басқа да іс-әрекеттер жасау.

10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ТАРАПТАРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ

- 10.1. Сақтандыру жағдайы басталған кезде не сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін үшінші тұлғалардан шағымдар ұсынылған кезде Сақтанушы міндеттері:
- 10.1.1. сақтандырудың себептерін, барысы мен салдарын анықтау үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға;
- 10.1.2. дереу, 24 (жиырма төрт) сағат ішінде оған болған оқиға туралы хабарлау фактісін сақтандырушыға және құзыретті органдарға объективті тіркеуге, сондай-ақ хабарлау фактісін 3 (үш) жұмыс күні ішінде жазбаша растауға мүмкіндік беретін қолжетімді тәсілмен хабарлау;
- 10.1.3. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайына байланысты оған қойылатын барлық талаптар туралы дереу хабарлау;
- 10.1.4. сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап ету құқығын Сақтандырушыға көшуді қамтамасыз ету;
- 10.1.5. зиянды болдырмау немесе азайтуға қатысты барлық мүмкін және орынды шараларды қабылдау;
- 10.1.6. Сақтанушыға қол жетімділік шамасында, Сақтандырушының келтірілген зиянның мөлшерін белгілеуге қатысуын қамтамасыз ету;
- 10.1.7. сақтандыру жағдайлары бойынша залалды өтеу туралы негізделген талаптар қойылған жағдайда Сақтандырушыға сот және соттан тыс қорғауда барлық мүмкін болатын жәрдемді көрсету;
- 10.1.8. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептерін, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшерін бағалауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы ұсыну;
- 10.1.9. егер Сақтандырушы сақтандыру жағдайының басталуына байланысты Сақтандырушының да, Сақтанушының да мүдделерін қорғау үшін өз өкілін тағайындауды қажет деп тапқан жағдайда – осындай мүдделерді қорғау үшін аталған Сақтандырушы тұлғаларға сенімхат немесе өзге де қажетті құжаттарды беру. Сақтандырушының сотта Сақтанушының мүддесін білдіруге немесе сақтандыру жағдайының басталуына байланысты Сақтанушының құқықтық қорғалуын өзгеше түрде жүзеге асыруға құқығы бар, бірақ міндетті емес.
- 10.1.10. Сақтандырушының келісімінсіз өтемақы төлемеу, сақтандыру жағдайының басталуына байланысты оған қойылатын талаптарды ішінара немесе толық мойындамау, сондай - ақ мұндай талаптарды реттеу бойынша қандай да бір тікелей немесе жанама міндеттемелерді өзіне қабылдамау.
- 10.1.11. егер сақтандыру Шартында өзгеше көрсетілмесе, сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ келтірілген залалды дәлелдеу ауыртпалығын көтеруге, оның ішінде сараптама жүргізу, сарапшылардың оқиға орнына баруы, мамандарды тарту және консультациялар беру, қажетті құжаттарды жинау және т. б. бойынша шығыстарды көтеруге;
- 10.2. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы міндеттері:
- 10.2.1. сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы Ережелерде, сақтандыру Шартында немесе Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде жүргізуге.

11. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

- 11.1. Сақтандыру төлемі туралы талапты Сақтанушы (Сақтандырылушы, пайда алушы) Сақтандырушыға осы талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады.

- 11.2. Егер сақтандыру шартында өзгесі көзделмесе, сақтандыру төлеміне өтінішке мынадай құжаттар қоса берілуге тиіс:
 - 11.2.1. сақтандыру Шартының түпнұсқасы және (немесе) көшірмесі (оның телнұсқасы);
 - 11.2.2. сақтандырылған мүлікті иелену, пайдалану және (немесе) оған билік ету құқығын растайтын құжаттардың түпнұсқалары немесе олардың нотариалды куәландырылған көшірмелері;
 - 11.2.3. сақтандыру шартында көрсетілген қызметті жүзеге асыру кезінде қателік жіберген тұлғалардың түсіндірмелері;
 - 11.2.4. Сақтанушының сақтандыру шартында айтылған қызметті жүзеге асыруына байланысты жұмыстарды орындауға/қызметтер көрсетуге арналған шарттар;
 - 11.2.5. Сақтанушыға шағымдар;
 - 11.2.6. сақтандыру жағдайының басталу фактісі, себептері мен мән-жайлары туралы, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы, кінәлі адамдарды анықтау туралы не Сақтанушының үшінші тұлғаларға келтірілген залалды өтеу міндеті туралы құзыретті органдардың құжаттары;
 - 11.2.7. сақтандырушымен келісілген тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшының және/немесе бағалаушының және/немесе сюрвейердің, лосс-аджастердің сараптама актісі және/немесе қорытындысы;
 - 11.2.8. Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі белгіленген соттың заңды күшіне енген шешімі;
 - 11.2.9. Егер ұсынылған құжаттар мен мәліметтерде сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін, оның ішінде сақтандыру шарты бойынша өтелуге жататын келтірілген зиянның мөлшерін айқындау, зиян келтіруге әкеп соққан сақтандыру оқиғасының сипатын, себептері мен мән-жайларын белгілеу, сақтандырушының зиян келтірген тұлғаға (зиян келтіруге жауапты) талап ету құқығын іске асыруы үшін қажетті ақпарат қамтылмаған жағдайда сақтандырушы сақтанушыға/пайда алушыға сақтандыру төлемі/сақтандыру төлемінен бас тарту туралы негізделген шешім қабылдау үшін қажетті ақпаратты сұрату себептерін түсіндіре отырып, дәлелді хат жіберу арқылы қосымша ақпарат сұратуға құқылы.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТАРТУ

- 12.1. Бұл Сақтанушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгілі болғаннан кейін, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, ол дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей (демалыс және мереке күндерін қоспағанда) бұл туралы Сақтандырушыға кез келген тәсілмен хабарлауға міндетті.
- 12.2. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы хабардар етпеу, егер Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені не Сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы, егер шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер ете алмайтыны дәлелденбесе, соңғысына сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқық береді.
- 12.3. Сақтандыру төлемі Сақтанушы ұсынған құжаттардың және сақтандырушымен келісілген тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы және/немесе бағалаушы және/немесе сюрвейер, лосс-аджастер жүргізген сараптама актісінің негізінде айқындалатын сақтандыру жағдайының туындауы нәтижесінде Сақтанушыға/пайда алушыға келтірілген нақты материалдық залал мөлшерінде жүзеге асырылады.
- 12.4. Зиян мөлшері төмендегідей анықталады:
 - 12.4.1. сақтандырылған мүлікті ұрлау кезінде-сақтандыру жағдайы кезінде тозуды шегергендегі оның құны мөлшерінде;
 - 12.4.2. сақтандырылған мүліктің толық жойылуы кезінде нақты залал функционалдық мақсаты бойынша сатылуы немесе пайдаланылуы мүмкін қалдықтардың құнын шегергенде, сақтандыру жағдайы басталғанға дейін тікелей қаза тапқан мүліктің құнына тең болады. Сақтанушының мұндай қалдықтардан бас тартуға құқығы жоқ.

Осы Ережелерде толық жойылу деп сақтандырылған мүлікті қалпына келтіру техникалық мүмкін болмаған кезде оның жоғалуы, бүлінуі немесе жойылуы немесе оны жөндеуге және қалпына келтіруге қажетті шығыстар бухгалтерлік есеп деректері бойынша есептелген тозуды ескере отырып айқындалған сақтандыру жағдайы басталғанға дейінгі сәтте оның құнынан асатын жағдай түсініледі;
 - 12.4.3. мүліктің ішінара зақымдануы кезінде нақты залал бүлінген мүлікті сақтандыру жағдайына дейін болған күйге келтіру үшін қажетті шығыстар сомасы ретінде айқындалады.

Егер сақтандырылған объектінің сақтандыру сомасы оның нақты құнынан аз болып шықса, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сомасының нақты (сақтандыру) құнына қатынасына барабар түрде келтірілген шығындардың бір бөлігін өтейді.

Осы Ережелер бойынша бүлінген мүлікті сақтандыру жағдайы басталғанға дейін болған жай-күйге келтіруге арналған шығыстар (қалпына келтіруге арналған шығыстар) мыналарды қамтиды:

- бүлінген мүлікті жөндеуге, қалпына келтіруге арналған материалдар мен қосалқы бөлшектерге арналған шығыстар;
- жөндеу жұмыстарына ақы төлеуге арналған шығыстар;
- материалдарды жөндеу орнына жеткізу бойынша шығыстар және сақтандырылған объектіні сақтандыру жағдайы басталғанға дейін болған күйінде қалпына келтіру үшін қажетті басқа да шығыстар.

- 12.5. Мүлікті қалпына келтіруге арналған шығындар қалпына келтіру (жөндеу) процесінде ауыстырылатын материалдар мен қосалқы бөлшектердің тозу құнын шегергенде айқындалады. Егер бүлінген бөлшектерді ауыстыру жүргізілсе, сақтандырылған мүлікті пайдалану қауіпсіздігіне қатер төндірмей оларды жөндеу мүмкін болғанына қарамастан, Сақтандырушы Сақтанушыға осы бөлшектерді жөндеу құнын өтейді, бірақ оларды ауыстыру құнынан асып кетпеуі керек.
- 12.6. Мүлікті қалпына келтіру шығындарына енгізілмейді:
 - 12.6.1. мүлікті өзгертуге және/немесе жақсартуға байланысты шығындар;
 - 12.6.2. уақытша (көмекші) жөндеуден немесе қалпына келтіруден туындаған шығындар;
 - 12.6.3. жабдықты іріктеу, оны профилактикалық жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі шығыстар, сондай-ақ сақтандыру жағдайына қарамастан жүргізілген өзге де шығыстар;
 - 12.6.4. ақаулы материалды немесе құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізудегі кемшіліктерді ауыстыру, жөндеу немесе жою бойынша шығыстар. Бұл ереже сақтандырылған мүліктің тікелей зардап шеккен бөліктеріне ғана қатысты және ақаулы материалды пайдалану немесе жұмыс өндірісіндегі кемшіліктер салдарынан сақтандыру жағдайы салдарынан ақаусыз бөліктердің жойылуына немесе бүлінуіне қолданылмайды.
- 12.7. Егер Сақтанушы сақтандыру жағдайынан кейін жөндеуді қажет ететін мүлікті пайдалануды жалғастырса, Сақтандырушы мұндай пайдаланудан туындамаған дәрежеде залалды өтейді.
- 12.8. Сақтандыру келесіге байланысты мүлік құнының төмендеуін қамтымайды:
 - 12.8.1. тозу, таттану, тотығу, сондай-ақ оны пайдаланбау немесе қалыпты ауа-райының әсерінен;
 - 12.8.2. машиналардың және/немесе электр жабдығының пайдалану процесінде немесе жабдықтың ақауы кезінде пайда болған ішкі ақаулары;
 - 12.8.3. жалпыға ортақ пайдаланылатын жолдарда пайдалануға рұқсат етілген сақтандырылған көлік құралдарының жойылуы немесе бүлінуі;
 - 12.8.4. техникалық, конструкторлық, бухгалтерлік және өзге де құжаттамалардың, ақшаның, бағалы қағаздардың немесе чектердің, буып-түю материалының, оның ішінде: контейнерлердің, жәшіктердің, аралық қабырғалардың, табандықтардың, науалардың, бөшкелердің және т. б. жойылуы немесе бүлінуі.
- 12.9. Егер Сақтанушының өзі үшінші тұлғаларға келтірілген зиянды/залалды өтеген болса, онда сақтандыру төлемі пайда алушы болып табылатын үшінші тұлғаның сақтанушыға шағымдан тиісінше ресімделген бас тартуы ұсынылған жағдайда Сақтанушыға жүзеге асырылады.
- 12.10. Мүлікке залал келтірілген кезде сақтандыру шартының талаптарымен сақтандыру төлемін сақтандыру төлемінің сомасы шегінде заттай нысандағы залалдың өтемақысымен ауыстыру көзделуі мүмкін.
- 12.11. Сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін осы тәуекел бойынша сақтандыру сомасы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшеріне азаяды.
- 12.12. Сақтандыру төлемі келесі жағдайларда жүзеге асырылмайды:
 - 12.12.1. егер сот Сақтанушының сақтандыру тәуекелінің дәрежесін айқындау үшін елеулі маңызы бар мән-жайлар туралы дұрыс емес және жалған мәліметтерді қасақана хабарлағанын анықтаса;
 - 12.12.2. Сақтанушы зиян келтіргені үшін кінәлі адамнан тиісті өтеме алған жағдайда;
 - 12.12.3. егер Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуын тергеуге және залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі келтірсе;
 - 12.12.4. Сақтанушы адамға зиян келтіргені үшін кінәліге немесе оған қойылатын талаптардың іске асырылуын қамтамасыз ететін құқықтарға қатысты талаптардан бас тартқан кезде, сондай - ақ Сақтанушы Сақтандырушыға регрессиялық талап қою үшін қажетті құжаттарды-ол

регрессиялық талап қою тәртібімен зиян келтірушіден өндіріп ала алатын сомаға беруден бас тартқан кезде;

- 12.12.5. егер Сақтанушы сақтандыру шартында не сақтандыру ережелерінде белгіленген мерзімді бұза отырып, сақтандыру жағдайы туралы жазбаша өтініш берсе.
- 12.13. Шарттың талаптарын, сақтандыру Ережелерін, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының шарттарын сақтамау Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соғады. Сақтандырушыны Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату бір мезгілде Сақтандырушыны пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады. Бұл жағдайда жәбірленушіге/пайда алушыға келтірілген зиянды өтеу үшін жауапкершілік Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен тікелей зиян келтірушіге жүктеледі.
- 12.14. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдауға және сақтандыру төлемін жүзеге асыруға немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдауға және барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап 15 (он бес) банктік күн ішінде сақтанушыға жазбаша дәлелді хабарлама жіберуге міндетті.
- 12.15. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы, егер сақтандыру Шартында неғұрлым жоғары мөлшер көзделмесе, Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.
- 12.16. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына сақтанушы сотқа шағымдана алады.
- 12.17. Егер 60 күнтізбелік күн өткеннен кейін Сақтандырушы Сақтанушыға/пайда алушыға құжаттарды сақтандырушыға беру қажеттілігі туралы еске сала отырып, хат жіберу әдісімен тиісті түрде хабарлаған болса, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген сәттен бастап 90 күнтізбелік күн өткеннен кейін Сақтандырушының осы Ережелердің 11-тарауында баяндалған құжаттар ұсынылмаған жағдайда сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы бар.,

13. СУБРОГАЦИЯ

- 13.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға, төленген сома шегінде Сақтанушының келтірілген залал үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы ауысады. Сақтанушы Сақтандырушыға залалды өтеуді талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды беруге міндетті.
- 13.2. Егер сақтанушы сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының кінәсінен мүмкін болмаса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

14. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

- 14.1. Шарт жасалған кезде және қолданылу кезеңінде сақтанушы сақтандырушыға осы сақтандыру объектісіне қатысты ұқсас тәуекелдер бойынша қолданыстағы/жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы хабарлауға міндетті.
- 14.2. Қосарланған сақтандыру кезінде әрбір сақтандырушы сақтанушының алдында онымен жасалған шарт шегінде жауап береді, алайда Сақтанушының барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауы тиіс.

15. ДАУЛАРДЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ

- 15.1. Тараптар арасындағы барлық даулар келіссөздер арқылы шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген жағдайда дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен қаралады.

16. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР

- 16.1. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де талаптар көзделуі мүмкін.
- 16.2. Осы Ережелердің негізінде Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін сақтандыру тәуекелдерінің әртүрлі жиынтығы бар сақтандыру бағдарламаларын әзірлеуге құқылы.
- 16.3. Осы Ережелермен реттелмеген мәселелерде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы қолданылады.